

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 561/2012-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. novembra 2013 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa o prijatej sťažnosti A. P., B., zastúpenej JUDr. M. L., Z., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 M Cdo 17/2010 z 28. marca 2012 takto

r o z h o d o l :

Základné práva A. P. zaručené v čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 M Cdo 17/2010 z 28. marca 2012 porušené nebolo.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. júna 2012 doručená sťažnosť A. P., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 M Cdo 17/2010 z 28. marca 2012.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka v procesnej pozícii odporcu bola účastníčkou súdneho konania vedeného na Okresnom súde Brezno (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 4 C 116/2002, predmetom ktorého bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Okresný súd rozsudkom z 10. júla 2009 návrh navrhovateľov v celom rozsahu zamietol. O odvolaní navrhovateľov rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 16 Co 256/2009 z 15. októbra 2009, ktorým rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Následne okresný súd uznesením sp. zn. 4 C 116/2002 z 12. novembra 2009 rozhodol o trovách celého konania tak, že uložil navrhovateľom povinnosť na ich náhradu. Z dôvodu odvolania navrhovateľov krajský súd uznesením sp. zn. 15 Co 406/2009 z 25. februára 2010 zmenil prvostupňové rozhodnutie v časti výšky trov konania. Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) na základe podnetu navrhovateľov podal 2. novembra 2010 na najvyššom súde mimoriadne dovolanie, v ktorom navrhol rozhodnutia vo veci samej zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Následne najvyšší súd napadnutým uznesením zrušil obe meritórne rozhodnutia, ako aj uznesenia o priznaní trov konania a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Podstatou sťažnosti sťažovateľky je skutočnosť, že najvyšší súd v konaní o mimoriadnom dovolaní nepostupoval v súlade s § 243i Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), keďže (na rozdiel od navrhovateľov) jej na vyjadrenie nedoručil

mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora. Ďalej sťažovateľka najvyššiemu súdu vytýka, že nesprávne interpretoval a aplikoval právo, pretože na ňu ako na odporkyňu prenáša dôkazné bremeno, ktoré jej nepatrí.

V konkrétnostiach sťažovateľka k uvedeným skutočnostiam uvádza:

„Uvedeným postupom preto podľa sťažovateľky najvyšší súd vybočil z rámca spravodlivého súdneho konania, zo zásad kontradiktórnosti a rovnoprávneho postavenia účastníkov konania, pretože nesprávne interpretuje a aplikuje procesné práva a povinnosti účastníkov sporového konania, ich postavenie v spore a s tým spojenú povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť, resp. povinnosť niesť dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení.“

K porušeniu označených práv sťažovateľka v sťažnosti uvádza:

„... Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. 03. 2012, spis. zn.: 6 M Cdo 17/2010, boli porušené práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z Článku 46 ods. 1, Článku 47, ods. 2, ods. 3, Článku 48 ods. 2 Ústavy a Článku 6 ods. 1 Dohovoru, nakoľko v rozpore s § 243i ods. 1 O. s. p. jej nebolo doručené na vyjadrenie Mimoriadne dovolanie Generálneho prokurátora Slovenskej republiky zo dňa 02. 11. 2010...“

K porušeniu čl. 47 ods. 3 ústavy sťažovateľka uvádza:

„Skutočnosť, že mimoriadne dovolanie nebolo doručené sťažovateľke (odporkyni) na vyjadrenie a teda sťažovateľke bola odňatá možnosť vyjadriť sa ku skutočnostiam, resp. právnym záverom uvádzaným v mimoriadnom dovolaní, navyše za procesnej situácie, keď druhému účastníkovi konania (navrhovateľovi) takáto možnosť poskytnutá (daná) bola, je nielen hrubým porušením zásady kontradiktórnosti konania, ale predovšetkým predstavuje nepovolený zásah do zásady rovnosti účastníkov súdneho konania a zásady spravodlivého súdneho procesu.“

Sťažovateľka navrhuje, aby senát ústavného súdu prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a následne takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a článku 46 ods. 1, článku 47 ods. 2, ods. 3 a článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. 03. 2012, spis. zn.: 6 M Cdo 17/2010, porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. 03. 2012, spis. zn.: 6 M Cdo 17/2010, zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie a rozhodnutie.“

Sťažovateľka žiadala priznať náhradu trov konania a súčasne požiadala o odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia, čo odôvodnila tým, že so zrušením právoplatných rozhodnutí uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 M Cdo 17/2010 z 28. marca 2012 je spojené riziko vzniku a vymáhania prípadných nárokov navrhovateľov na vydanie plnení – priznaných náhrad, ktoré jej poskytli na základe zrušených právoplatných rozhodnutí a ktoré boli na základe týchto rozhodnutí dobromyseľne a s pocitom právnej istoty o záväznosti a nemennosti právoplatných súdnych rozhodnutí prijaté.

Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 561/2012-16 z 13. decembra 2012 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľky v časti namietajúcej porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol. Ústavný súd súčasne odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu až do rozhodnutia vo veci samej.

K prijatej sťažnosti sa vyjadrili obaja účastníci konania: za najvyšší súd jeho predseda listom č. k. KP 3/2013-4 zo 7. februára 2013 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k vyjadreniu najvyššieho súdu listom z 12. apríla 2013.

Predseda najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení uviedol:

„Z obsahu spisu najvyššieho súdu sp. zn. 6 M Cdo 17/2010 vyplýva, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora bolo sťažovateľke doručené na adresu B., 27. februára 2012. Toto doručenie sa uskutočnilo formou náhradného doručenia postupom podľa § 47 ods. 2 O. s. p. Námietka sťažovateľky týkajúca sa porušenia čl. 47 ods. 3 ústavy je preto absolútne nedôvodná. ...

Z výroku sťažnosťou napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu sa konanie o nároku sťažovateľky neskončilo, lebo vec bola zrušená a vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietanie nesprávnosti a nezákonnosti rozhodnutia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu nemôže byť samo osebe dôvodom na sťažovateľom tvrdené porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Najvyšší súd neodmietol sťažovateľke poskytnutie súdnej ochrany, vecou sa zaoberal a rozhodol o nej. Sťažovateľka bude mať možnosť v ďalšom štádiu konania pred okresným súdom uplatniť ochranu označeného práva aj svoju argumentáciu týkajúcu skutkovej a právnej stránky predmetnej veci, z čoho vyplýva, že má ešte k dispozícii iný prostriedok ochrany tohto práva, ktorého porušenie namieta vo svojej sťažnosti. V danej veci sa súdne konanie nachádza v štádiu konania na okresnom súde, ktorý bude vo veci opätovne konať v súlade s názorom dovolacieho súdu.

Najvyšší súd sa dovolacom konaní zaoberal predovšetkým otázkou dôkaznej povinnosti a dôkazného bremena. Otázku dôkazného bremena vyložil v súlade s a v medziach ustanovenia § 120 ods. 1 O. s. p. a svoje rozhodnutie podrobne odôvodnil. “

Právny zástupca sťažovateľky vo svojom stanovisku uviedol:

«S ohľadom na vyššie uvedené, v prípade ak by aj doručovateľ - Slovenská pošta, a. s. vykonával doručovanie písomnosti zákonne ustanoveným spôsobom, pri doručovaní poštou sa miesto, deň a spôsob doručenia preukazuje zásadne doručenkou, ktorú pošta vracia späť odosielateľovi. Príslušnou poštou vystavená doručenka zachytávajúca postup pri doručení, vrátane údajov vyžadovaných ustanovením § 47 ods. 2 O. s. p., potvrdzuje to, čo je v nej uvedené, pričom v zmysle ustanovenia § 45 ods. 2 O. s. p. údaje uvedené na doručenke sa považujú za pravdivé, ak nie je dokázaný opak. Pokiaľ doručenka neobsahuje údaj, že sa adresát v mieste doručenia zdržoval (a to v konkrétny deň), nie je osvedčené, či táto podmienka náhradného doručenia je splnená. V takomto prípade je povinnosťou súdu

vykonať šetrenie na zistenie jej splnenia, pričom nie je povinnosťou účastníka, ktorému bolo doručované, navrhnuť dôkazy na preukázanie svojho prípadného tvrdenia, že sa v čase doručovania v mieste doručenia nezdržoval (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky s č. k.: 6 Cdo 109/2011, zo dňa 23. 06. 2011).

Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že aj v prípade keby bola sťažovateľka doručovateľom upovedomená zákonným spôsobom, je na strane súdu preukázať, že sťažovateľka sa v deň, kedy jej mala byť písomnosť doručená zdržovala skutočne v mieste a v dobe doručenia – pričom doručienka musí obsahovať údaj, že adresát sa v mieste doručenia zdržoval – a pokiaľ tento túto skutočnosť nepreukáže záver súdu o účinnom náhradnom doručení nie je možný.

Sťažovateľka však naďalej trvá, že nebola doručovateľom – Slovenskou poštou, a. s... zákonne upovedomená o uložení písomnosti na pošte a teda jej bola odňatá možnosť vyjadriť sa ku skutočnostiam, resp. právnym záverom uvádzaným v mimoriadnom dovolaní, navyše za procesnej situácie, keď druhému účastníkovi konania (navrhovateľovi) takáto možnosť poskytnutá (daná) bola, čo je nielen hrubým porušením zásady kontradiktórnosti konania, ale predovšetkým predstavuje nepovolený zásah do zásady rovnosti účastníkov konania. Máme za to, že v konaní nie je preukázané žiadne doručovanie sťažovateľke.

Najvyšší súd vo svojom vyjadrení ďalej uvádza, že napadnutým rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa konanie o nároku sťažovateľky neskončilo, keďže vec bola zrušená a vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a teda, že namietanie nesprávnosti a nezákonnosti rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako dovolacieho súdu nemôže byť samo o sebe dôvodom na sťažovateľkou tvrdené porušenie práva, pričom v ďalšom štádiu konania pred okresným súdom bude mať možnosť uplatniť ochranu označeného práva aj svoju argumentáciu týkajúcu sa skutkovej a právnej stránky predmetnej veci. Ďalej uvádza, že súdne konanie sa v súčasnosti nachádza v štádiu konania na okresnom súde, ktorý bude vo veci opätovne konať v súlade s názorom dovolacieho súdu.

Podľa ust. § 243d ods. 1 O. s. p.

„Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania.“

Z uvedeného teda vyplýva, že Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorým dovolací súd zrušil Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 15. októbra 2009, sp. zn.: 16 Co 256/2009 a Rozsudok Okresného súdu Brezno z 10. júla 2009 č. k.: 4 C 116/2002-336, ako aj Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. februára 2010 sp. zn.: 15 Co 406/2009 a Uznesenie Okresného súdu Brezno z 12. novembra 2009 č. k.: 4 C 116/2002-378 a vec vrátil Okresnému súdu Brezno na ďalšie konanie, je záväzným výkladom právnej normy, ktorý môže mať významný dosah na rozhodnutie ako aj okresného tak aj krajského súdu, pri posúdení otázky, ktorý z účastníkov súdneho konania znáša dôkazné bremeno vo vzťahu k uplatňovanému nároku.»

Podaním doručeným ústavnému súdu 28. októbra 2013 si právny zástupca sťažovateľky vyčíslil trovy konania a uviedol:

„v záujme čo najrýchlejšieho ukončenia veci, v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov, súhlasíme s tým, aby Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z vyžiadaného spisu najvyššieho súdu sp. zn. 6 M Cdo 17/2010 ústavný súd zistil tieto skutočnosti:

Predseda senátu najvyššieho súdu pokynom z 27. januára 2012 vyzval v zmysle § 243i ods. 1 OSP účastníkov konania na vyjadrenie sa k mimoriadnemu dovolaniu. Uvedený pokyn bol predložený súdnej kancelárii 27. januára 2012. Podľa doručeníek nachádzajúcich sa v spise bola výzva na vyjadrenie sa k mimoriadnemu dovolaniu

doručovaná sťažovateľke, no táto si zásielku v odbernej lehote neprevzala. Zásielka bola uložená na pošte 2. februára 2012 a poštou vrátená 23. februára 2012. Najvyššiemu súdu bola zásielka doručená späť 27. februára 2012.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy vo svojej judikatúre už viackrát uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 1/03, I. ÚS 226/03).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (teda aj čl. 6 dohovoru) spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy). Táto povinnosť všeobecných súdov vzhľadom na ich postavenie ako primárnych ochrancov ústavnosti a vzhľadom na povinnosť Slovenskej republiky rešpektovať medzinárodne záväzky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv o ochrane ľudských práv a základných slobôd (pozri napr. III. ÚS 79/02) zahŕňa zároveň požiadavku rešpektovania procesných garancií spravodlivého súdneho konania vyplývajúcich z čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako i čl. 6 dohovoru v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva.

Ústavný súd rovnako judikoval, že rozhodnutiu všeobecného súdu vo veci samej musí predchádzať jeho postup zodpovedajúci garanciam spravodlivého súdneho konania v zmysle príslušných ustanovení ústavy a príslušnej medzinárodnej zmluvy o ľudských právach a základných slobodách (v kontexte danej veci v súlade s dohovorom), najmä garanciam obsiahnutým v práve na spravodlivý proces, v princípe rovnosti zbraní a v práve na kontradiktórne konanie (*mutatis mutandis* I. ÚS 230/03).

Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je teda – okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) – aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“ (podobne napr. III. ÚS 402/08). Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacou „rovnosťou zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na „protiargumenty“ protistrany. Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný, a kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania (napr. IV. ÚS 42/09, IV. ÚS 147/04).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom najvyššieho súdu v konaní o mimoriadnom dovolaní a jeho uznesením sp. zn. 6 M Cdo 17/2010 z 28. marca 2012 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj jej práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pripomína, že prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie z dôvodu možného porušenia základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru na základe a rozsahu odôvodnenia uvedeného v sťažnosti, t. j. že k porušeniu označených práv došlo „*Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. 03. 2012, spis. zn. 6 M Cdo 17/2010... nakoľko v rozpore s § 243i ods. 1 O. s. p. jej nebolo doručené na vyjadrenie Mimoriadne dovolanie Generálneho prokurátora Slovenskej republiky zo dňa 02. 11. 2010*“, resp. že „*.... mimoriadne dovolanie nebolo doručené sťažovateľke (odporní) na vyjadrenie...*“, pričom sťažovateľka uviedla, že „*Nezaslanie Mimoriadneho dovolania Generálneho prokurátora zo dňa 02. 11. 2010... je hrubým porušením procesných práv sťažovateľky, odňatím možnosti účastníkovi konať pred súdom, no predovšetkým ide o konanie odporujúce zásadám spravodlivého súdneho konania.*“. Ústavný súd preto považoval za potrebné uviesť, že podstatou sťažnosti sťažovateľky bol namietaný postup najvyššieho súdu, ktorý podľa jej vyjadrenia (§ 243i OSP) vôbec nedoručil mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, resp. jej ho vôbec nezaslal.

Pre potreby ďalšieho konania bolo preto potrebné ustáliť, či stanovisko právneho zástupcu sťažovateľky z 12. apríla 2013 doručené ústavnému súdu 23. apríla 2013 vzhľadom na svoj obsah predstavuje len spresnenie pôvodnej sťažnosti sťažovateľky alebo jej rozšírenie nad rozsah, v ktorom ju ústavný súd prijal na ďalšie konanie.

Napriek tomu, že sťažovateľka aj v predmetnom stanovisku vytykala najvyššiemu súdu pochybenie, toto už nespočívalo v tom, že jej nedoručil (resp. vôbec nezaslal) mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora. Odvolaním sa na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 109/2011 totiž sťažovateľka tvrdila, že „*je na strane súdu preukázať, že*

sťažovateľka sa v deň, kedy jej mala byť písomnosť doručená zdržovala skutočne v mieste a dobe doručenia - pričom doručienka musí obsahovať údaj, že adresát sa v mieste doručenia zdržoval – a pokiaľ tento túto skutočnosť nepreukáže záver súdu o účinnom náhradnom doručení nie je možný“. Zatiaľ čo v sťažnosti sťažovateľky prijatej na ďalšie konanie sa najvyššiemu súdu vytykalo nedoručenie (nezaslanie) zásielky v zmysle § 243i OSP, v predmetnom stanovisku sa najvyššiemu súdu vytyka, že nevykonal šetrenie o tom, či sa sťažovateľka zdržiavala v mieste doručenia zásielky v deň jej doručenia, alebo nie. Zatiaľ čo v prvom prípade malo porušenie práva spočívať v nedosiahnutí zákonom predvídaného výsledku (doručenie zásielky), v druhom prípade malo porušenie spočívať v nečinnosti súdu v procese súdneho doručovania mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora. V pôvodnej sťažnosti prijatej na ďalšie konanie však sťažovateľka neargumentuje tým, že sa v rozhodujúcom čase nenachádzala na adrese zásielky, a preto ani nenamietala, že dôvodom nedoručenia mimoriadneho dovolania bola jej neprítomnosť, ale skutočnosť, že jej ju najvyšší súd nedoručil (resp. ani neodoslal). Z uvedeného ústavný súd vyvodil, že v predmetnom stanovisku sťažovateľka svoju ústavnú sťažnosť rozšírila, keďže ako pochybenie najvyššieho súdu neoznačuje nedoručenie mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora najvyšším súdom (a podľa § 243i OSP), ale nevykonané šetrenie pre overenie pobytu adresáta zásielky v mieste a v dobe jej doručovania.

Ústavný súd považoval za potrebné vyjadriť sa aj k ďalšiemu tvrdeniu sťažovateľky, podľa ktorého nebola doručovateľom – Slovenskou poštou, a. s., predpísaným spôsobom upovedomená o uložení písomnosti na pošte, v dôsledku čoho jej bola odňatá možnosť vyjadriť sa ku skutočnostiam, resp. právnym záverom uvádzaným v mimoriadnom dovolaní, za procesnej situácie, keď druhému účastníkovi konania (navrhovateľovi) bola takáto možnosť poskytnutá (daná), čo podľa nej predstavuje nielen hrubé porušenie zásady kontradiktórnosti konania, ale predovšetkým nepovolený zásah do zásady rovnosti účastníkov konania. V konkrétnostiach sťažovateľka uviedla, že „... *nad'alej trvá, že nebola doručovateľom – Slovenskou poštou, a. s... zákonne upovedomená o uložení písomnosti na pošte a teda jej bola odňatá možnosť vyjadriť sa ku skutočnostiam, resp. právnym záverom uvádzaným v mimoriadnom dovolaní, navyše za procesnej situácie, keď druhému účastníkovi konania (navrhovateľovi) takáto možnosť poskytnutá (daná) bola, čo je nielen*

hrubým porušením zásady kontradiktórnosti konania, ale predovšetkým predstavuje nepovolený zásah do zásady rovnosti účastníkov konania. Máme za to, že v konaní nie je preukázané žiadne doručovanie sťažovateľke.“. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že v stanovisku sťažovateľka takisto rozšírila pôvodnú sťažnosť, keďže za orgán, postupom ktorého mali byť porušené označené práva, už neoznačuje najvyšší súd, ale Slovenskú poštu, a. s.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd uzavrel, že dôvody a argumentácia, ktoré sťažovateľka uviedla v stanovisku, nepredstavujú spresnenie pôvodnej sťažnosti, ale ju rozširujú v porovnaní so znením prijatým ústavným súdom na ďalšie konanie. Rozšírenie sťažnosti spočívalo v tom, že sťažovateľka v stanovisku označila ďalší postup najvyššieho súdu, ktorým malo dôjsť k porušeniu jej označených práv, ako aj ďalší subjekt (odlišný od najvyššieho súdu), ktorý mal jej práva porušiť. Keďže podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania, nebolo možné zaoberať sa dodatočnou argumentáciou sťažovateľky obsiahnutou v stanovisku, ktorá predstavovala rozšírenie pôvodnej sťažnosti. V tejto súvislosti ústavný súd tiež zoberal do úvahy, že rozšírené časti ústavnej sťažnosti neboli predmetom jeho predbežného prerokovania a nerozhodol o ich prijatí na ďalšie konanie. V dôsledku toho v ďalšom ústavný súd konal len v rozsahu prijatej sťažnosti a konkrétne zisťoval, či postup najvyššieho súdu podľa § 243i OSP predstavoval porušenie označených práv sťažovateľky tak, ako to tvrdila vo svojej pôvodnej sťažnosti.

Podľa § 243i ods. 1 OSP mimoriadne dovolanie doručí dovolací súd účastníkom konania na vyjadrenie. V zmysle uvedeného ustanovenia doručuje dovolací súd mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora účastníkom na vyjadrenie. Podľa piatej časti prvej hlavy druhého oddielu vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) nazvanej „Doručovanie súdnych písomností“ je možné písomnosť doručiť súdnym doručovateľom (§ 142 vyhlášky) alebo poštou (§ 143 vyhlášky). Najvyšší súd ako dovolací súd na doručenie mimoriadneho dovolania sťažovateľke použil (v súlade s § 143 vyhlášky) poštu,

tak že jej odovzdal zásielku na prepravu. Z okolností prípadu je zrejmé, že v danom prípade najvyšší súd ako dovolací súd využil možnosť doručiť mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora prostredníctvom pošty a odovzdal zásielku pošte na prepravu. Zásielka najvyššieho súdu obsahovala všetky údaje predpokladané § 144 ods. 2 vyhlášky, pričom pošta v procese doručovania zásielky najvyššieho súdu uložila písomnosť na pošte (2. februára 2012) s tým, že túto si sťažovateľka mohla prevziať v odbernej lehote. Keďže sťažovateľka si zásielku v odbernej lehote neprevzala, pošta ju 23. februára 2012 zaslala najvyššiemu súdu (najvyššiemu súdu bola zásielka vrátená 27. februára 2012) a ten považoval zásielku za doručенú podľa § 47 ods. 2 OSP. Z uvedeného vyplýva, že najvyšší súd postupujúci podľa § 243i ods. 1 OSP doručoval mimoriadne dovolanie sťažovateľke prostredníctvom pošty, tak ako to predpokladá vyhláška. Keďže povinnosti súdu pri doručovaní zásielok podľa § 243i OSP negarantujú priame doručenie zásielky adresátovi (keďže zaň možno považovať aj náhradné doručenie podľa § 47 ods. 2 OSP), samotné nedoručenie mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora sťažovateľke neznamena ipso facto porušenie jej práv najvyšším súdom, ako to sťažovateľka tvrdila vo svojej sťažnosti. V okolnostiach prípadu sa ústavný súd obmedzuje na toto konštatovanie, pretože ďalšie pochybenie najvyššieho súdu v samotnom procese doručovania súdnej zásielky sťažovateľka označila až v stanovisku, ktoré znamenalo rozšírenie pôvodnej ústavnej sťažnosti, pričom na jeho prerokovanie ústavný súd nebol oprávnený.

V závere ústavný súd pripomína, že základné právo a právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak vo veci koná v súlade s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní. Uvedené konštatovanie sa v plnom rozsahu vzťahuje aj na iné základné práva a slobody podľa ústavy alebo medzinárodnej zmluvy o ľudských právach.

Keďže napadnutým uznesením najvyššieho súdu v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 6 M Cdo 17/2010 (z dôvodov už uvedených) nedošlo k porušeniu sťažovateľkou označených práv, ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

Ústavný súd súčasne podotýka, že v zmysle § 52 ods. 3 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého dočasné opatrenie zaniká najneskoršie právoplatnosťou rozhodnutia vo veci samej, právoplatnosťou tohto nálezu zaniká dočasné opatrenie o odklade vykonateľnosti uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6 M Cdo 17/2010 z 28. marca 2012, o ktorom ústavný súd rozhodol v bode 3 výroku uznesenia č. k. II. ÚS 561/2012-16 z 13. decembra 2012.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2013